

י"ד גנבת תשפ"ג
גרכות ח-י"ד
פרשת וחוי
זמן כנחת ויציאת הש

הדף היומי

A large, stylized Hebrew letter 'ל' (Lamed) and 'ו' (Vav) are prominently displayed in red and gold, respectively, against a background of aged, yellowish parchment. The parchment features faint, handwritten-style Hebrew text.

הדף היומי בפרשת השבעות

אריאל תמי

5 ארון קודש שמعلיו מצוירין עשרה הדברות הרב עקיבא ברבו

7
משיכיר בין
צאב לנבל

13

חידת אתגר

ו庵 אשלטבך

14
תוכנית שורה
בסוגיות בIMUM

גלה כבוד מלכותך

יעקב חש שהסיבה להסתלקות גליוי הקץ נובעת מחוסר אמונה, שמא חס וחלילה ישנה בפרה אצל בניו, ולכז אין עקב, התקינו שידו אמרים אותו נשא".

נקב חש שהסיבה להסתלקות גילוי הקץ
בעת מחוסר אמונה, שמא חס וחיללה
אננה כפורה אצל בניו, ולכן אין עס
גילות את בצע ווומחלגה שריווה

לטביה, אסטוניה, ליטא, פולין ורומניה. מושג זה נקרא בפראנץ' "הסינטזה הלאומית".

רשה רビינו, לא נאמרו - אמרו עקיב. התקנו שיהו אומרים אותו השם".

מסכת ברכות פותחת במצוות קריית שם: 'מאימתי קוֹרֵין את שְׁמָעַ בְּעֲדֵיכְנָא?' ובדפי הגדרא בשבע האחדון נפרשות סוגיות רוחות האורות על האחדון הכללי

בפרשותנו, פרשת ויחי, נאמר:
"עִקָּר עַקְבָּר אֶל בֵּין יָמֵנֶיךָ וְאֶל מִצְרָיָם"
ואגדה הלם את אשר יקרא אתכם
באחרית הימים, ולאחר מכן נאמר:

בגמרא (פסחים נו) מבואר דו-שייח' בין יעקב לבניו בהקשר זה: "ביקש יעקב לגלות לבניו כי הימן ונסתלקה ממנו שכינה. אמר: שמא חס ושלום יש בmittati פסול אברהם שיצא ממנה שמעאל ואבי יצחק שיצא ממנו עשו?" אמרו לו בניו: שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, אמרו: כשם שאין כלבך אלא אחד כך אין כלבנו אלא אחד. באotta שעיה פתח יעקב אבינו ואמר: ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד". ובמהשך הגמ' שם: "אמר ר' רבנן: היכי נבעיד? נאמרו - לא אמרו

הכנו לכם כמה הפתעות!

המסורת היומי, חוגרת 'הדור ערך', סימנייה, מגנע סגנון הלימוד, מדבקת מרתון

הזמנת הרכבה הכנסו לפורטל הדף היומי או סרקו את הקוד

עiron בדף יומי

הרב אברהם סתיו

כוונה בקריאת שמע נרכות ג' ע"ג

שהכוונה לפירוש המיללים עצמן מעכבות אפילו כדיעבד, ובכלל זה הכוונה במילה 'אחד' לכך שהקב"ה הוא אחד לעמלה ולמטה ובארבע רוחות השמים.

ב. הרב שלמה זלמן אויערבך (הליכות שבדיubar דיבר בכוונה הכללית לקבלת על מלכות השמים ואין כוונה המיללים עצמן מעכבות).

נראה שמחולקת זו תלוה בחקירתנו הנ"ל: לדעת הרב פינишטיין חשבותו של הפסוק הראשון גורמת לכך שקריאתו תהייב הבנה של כל אחת מAMILOTINU. אולם לדעת הרב אויערבך מוקד הדין הוא קבלת על מלכות השמים שנדרשת בקריאת הפסוק הראשון ומילא אין חשיבות מיוודת לכוונה במלות הפסוק עצמן.

השאלה המתעוררת
לאור דברי הגמara היא:
מהו הבסיס לחילק בין
הפסוק הראשון ובין שאר
 הפרשיות?

נפקא מינה בין ההסברים השונים לצורך בכוונה יכולת להיות בהגדורת אופי הכוונה המעכבות בפסוק הראשון. בשאלת זו נחלקו פוסקי דורנו:

א. הרב משה פינишטיין (אגרות משה או"ח ח"ה סי' ה אות ב) כתוב

הגמרא (יג): דינה בשאלת הצורך בכוונה בקריאת שםע, ו מביאה מחלוקת תנאים ואמוראים בעניין. הכוונה שבה מדובר בסוגייה זו היא כוונה לפירוש המילים, ולא רק כוונה לעצם קיום המצווה אשר נידונה בעמוד הקודם. במקסנת הגمرا מצטמצמת חובת הכוונה הוא לפוסוק הראשון בלבד:

תנו רבנן: **'שמע ישראל ה' אחד'** עד כאן צריכה כוונת הלב, דברי רבי מאיר.

אמר רבא: הילכה כרבי מאיר.

השאלה המתעוררת לאור דברי הגמרא היא: מהו הבסיס לחילק בין הפסוק הראשון ובין שאר הפרשיות?

אפשר לענות על שאלת זו בשתי דרכים עקרוניות:

בטור (או"ח מו) הובא בשם רביה יהודה החסיד שחובבת קריאת שםע מן התורה היא רק בפסוק הראשון, ומילא מובן מדרוע ודרשו כוונה מיוחדת לפירוש המילים דוקא בפסוק זה.

אמנם לדעת רבים מן הפוסקים כל הפרשה הראשונה היא מן התורה (יראים רנב), ויש שככלו בחובבה מדאוריתיא גם את הפרשה השניה והשלישית (פרי חדש או"ח סי' סז, ערוך השולchan או"ח גת, טז), ולדבריהם צריך למצוא בסיס אחר לחילוק בדין הכוונה.

נראה שהבסיס לחילוק נוצע בדברי הרשב"א (ד"ה שםע), שהסביר את הצורך בכוונה לפירוש המילים:

"כאן צריך כוונת הענין כלומר שלא יתרה בדברים אחרים כדי שיקבל עליו מלכות שמיים בהסכמה הלב".

כלומר, עניינו של הפסוק הראשון הוא קבלת על מלכות שמיים, והוא תהליך שיכול להיעשות דוקא כאשר האדם מכון למילוטיו.

מו"ל: עמותת פורטל הדף היומי. עורך: הראל שפירה. טלפון: 072-2326999. דוא"ל: daf-yomi@daf-yomi.com. **דף יומי**: [facebook-daf-yomi.com](https://www.facebook.com/daf-yomi.com).

אתרי אינטרנט: www.daf-yomi.com. אפליקציות: [apple.daf-yomi.com/truma](https://www.daf-yomi.com/truma). התורמות מוכרכות לצורכי החזר מס לפי סעיף 46.

ניתן לקבל את העalon מדי שבוע ישירות בדוא"ל | העalon זמין גם באתר האינטרנט ובאפליקציות. כל מאמרים והallon בהרחבה ומאמרים נוספים - באוטו! נא לשמר על קדושות העalon והתקפה.

מענה לשון

ענינו לשון בדף היום

הרב אוריאל פרנק

האה מהירושלמי

הרב נוחם בלס

מכון אורות הירושלמי

תודעת מלכות בית דוד גרנות ע"ג

"אמר רבי יוחנן: לעילם ישתדל אדם לרווח לקראת מלכי ישראל, ולא לקראת מלכי בין מלכי ישראל בלבד לקראת מלכי אומות העולם. שם יזכה ייחוץ בין מלכי ישראל למלכי אומות העולם".

לעומת דברי הבעל, מובא כך בירושלמי במסכת ברכות ג/א (ובאופן דומה בירושלמי במסכת נזיר ז/א):

"מצו להאות גדולות, לכשתבו מלכות בית דוד יהא יודע להפריש בין מלכות למלכות".

הבדל בין הבעל לירושלמי הוא שהירושלמי מדגיש את מלכות בית דוד לעומת מלכות ישראל ולאו דווקא את מלכות בית דוד.

הבדל זה חווור על עצמו פעמים נוספות, לדוגמה: בסוגיה בה מבואר מרווע בעלה של אביגיל חייב מיתה.

בירושלמי במסכת סנהדרין ה/ג נאמר כך:

"וזהذا דתימר כל המקהל מלכות בית דוד חייב מיתה. אדיין (עדין) מהוסר סכא את".

לפי הירושלמי, הזולול בבית דוד הוא הפגיעה האגדולה.

ויאלו בבעל במסכת מגילה יד ע"א נאמר כך:

"אמר לה (דוד לאביגיל): מודע במלכות הו".

על פי הבעל הפגיעה היא מכל מלכות, ולא רק במלכות בית דוד. יסוד זה בא לידי ביטוי גם בירושלמי במסכת סוטה ח/ג:

"איןמושחין כהנים מלכים. אמר רבי יודע ענתונדריה: על שם לא סיור שבט מיהודה".

ואילו בבעל (סנהדרין ה ע"א) אותו פסוק נדרש על ראש הקהילה וראש הגלות, אך אין שם כל דעת שמדובר במלכות בית דוד.

**ההבדל בין הבעל לירושלמי הוא
שהירושלמי מדגיש את מלכות בית דוד
לעומת הבעל שמדגיש את מלכות ישראל
ולאו דווקא את מלכות בית דוד**

עשרה הדברים גרנות יא ע"ג

תനן התם, אמר להם הממונה: ברכו ברכה אחת! והם ברכו. וקרו עשרה הדברים, שמע, וויה אם שמעו, ויאמרו ...

מהי צורת היחיד של "עשרה הדברים"?

רבים סבורים שצורת היחיד של שם העצם "דברות" היא "דָבָר". ברם, מקורות רבים (כגון משם המספר "עשרה" ולא "עשרה") נראות כי המין הדקדוקי של שם זה הוא זכר, ולכך מסתבר כי צורת היחיד אינה הצורה הנΚבית "דָבָר".

ישנן שלוש אפשרויות של שם מןין זכר, שימושיותו: ה Tangent ה' בדפ' דבר; דיבור נבואי.

נפתח בשתיים שבשלו חכמים:

צורת היחיד הראונה היא "דִבְרָא" (ובארמית: דיברא) - שם וזה מוכר לומדי התלמוד הבהיר, כגון "חגיגה עניפה, דישגה לפני הקדוש" (חגיגה ו, א). וכך אומרים במשפט הידוע מן הגדה של פסח "אנוס על פי הדבורה" (כלומר, שיעקב אבינו הוכרח לגלות מצרימה על פי דברו ה').

צורת היחיד השניה היא המופיע אצל רבינו הראונם במקום זה: "אנוס על פי דבר". "דָבָר" (ובארמית: דיברא) פירושו: "רוח הקדש" (ו"ד אבודר罕), או: "נבואה" (רישב'ץ). כבר בסידור רשי מציין שזהו "לשון מקרה", כתוב בדרכו ירמיהו (ה יג): "וְהַנְבֵּאים יִתְּרוּ וְדָבָר אֵין בָּהּ". "דָבָר" זה איננו فعل בעבר, אלא שם עצם, וכפירוש הריד שם: "דָבָר - כמו "דבר"; ודומה לו" תחתית דבר ה' בתוכשׁ" (הושע א, ב).

אין בתורה "עשרה הדברים"!

ברם, "לשון תורה לחוד", ובה לא כתובות צורות אלה: לא "דָבָר", לא "דִבְרָא", וגם לא "עשרה הדברים"!

בלשון התורה נקרא הדיבור הנבואי (כasher כל דבר) בשם "דבר", וברבים: "דברים", כמו בקריאת שם: "וַיֹּאמֶר הָרָא לְאַלְמָנָה אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצֻוָּן לֵאמֹר, עַל לְבָבֶךָ". אם כן, כיצד הדרבים בתורה "עשרה הדברים"? "עשרה דברים" (ג', פעמים). גם המשנה במסכת תמיד (פרק ה משנה א) נקתה כלשון הכתוב "עשרה הדברים", אלא שנוטח המשנה בדפוס ולנה של תלמוד הבעל (גם בסוגייתנו גם ובמסכת תמיד דף לב, ב ה'ו: "עשרה הדברים", שהוא הנושא השגור בבעל) (כמו בתענית כת, ב: "בשה בסין ניתנו עשרה הדברים").

כיצד מנדקם "דברות"?

קולמוסים רבים נשתבورو באשר לניקודה של צורת הרכבים "דברות".

מנavg העולם להתפלל בברכת שופרות במוסף של ראש השנה: "והשMISSים את הוד קולך, ודברות חדש מלဟות אש". אך היו מדקדקים שהעיפוי את חדש לשון המקרא, וניקדו "ודברות חדש" (לא דגוש), או: "וְדָבָרֹת קְדֻשָּׁךְ", או: "וְדָבָרֹת קְדֻשָּׁךְ" (ד' בפתח).

סיכום:

המנגה לומר "עשרה דברות" ולהתפלל "דברות קדש" - מיוסד על לשון חול, וכשם ש"כפא" הוא היחיד של "כסאות", כך "דבר" הוא היחיד של "דברות".

הכי גרשין

עניני נסח ומחקר בדף היום

הרב יעקב לויפר

ברכות התורה נוכחות יא ע"ג

מסיע לנוסח כתבי היד והריב"ת. פשוטו, שוגם לפי הנוסח שבדפוסים, אין לקראן זאת כמשפט אחד שככלו אמרו רב המונוא, אלא רב המונוא רק אמר "זו היא מעולה שבברכות", ואחר כך חוסיף הסתמא"ג למקרה "ולך לימרינה לכולחו". ואכן כך כתוב הצל"ח שם: "ולבסוף מסיק סתמא דהש"ס דנימרינה לכולחו". וכן הבינו אל בכך עורכי מהדורות המכוארות של ימינו (שוטנטשטיין ומתייבטה). ובאמת, בדפוס שונצינן, אבי הנוסח שלפנינו, מופיעה נקודה לפני הלכה'.

ואגב, קצת תימה שרב המונוא משבח את מקחו ומעיד על עיסתו ואומר 'זו היא מעולה שבברכות'. ואה רשות'ש שנדרך לפреш שמדובר בשני אמוראים שהם רב המונוא. אך מרשי"ר רואים שלא היה כתוב לפני ימינו 'אמר רב המונוא זהה מעולה שבברכות', אלא 'זהה מעולה שבברכות' בלי איזורו שמו של רב המונוא. כעין וזה גורס גם הריב"ף "והא דבר המונוא מעולה שבברכות", וכך הוא גם הנוסח בכ"י מינכן 95. ויש כתבי יד (פרים, ניו יורק) הגורסים שרב הונא הוא זה שה Amar על דברי רב המונוא זו המעולה שבברכות'. מסתבר שהבדין בין הונא והמנוא הביא למחיקת אחד השמות.

גורסים גם הריב"ף והר"א, כפי שמצוין רעק"א בಗליון הש"ס על אתר. וכך מופיע אצל הראשונים נוספים. ובעת מהוחורים הדברים כשלמה: מי שאמר "זו היא מעולה שבברכות" לא אמר "הלך נימרינה לכולחו". הנוסח שלפנינו המשמש את שמו של רב פפא הוא אמדפו שנונצינו.

אין לקרוא זאת כמשפט אחד שככלו אמרו רב המונוא, אלא רב המונוא רק אמר "זו היא מעולה שבברכות", ואחר כך חוסיף הסתמא דגמרא "הלך לימרינה לכולחו"

ויש לציין דבר מעניין: ההכרעה "הלך נימרינה לכולחו / לתרוויהו", נמצאת בעוד כמה מקומות (ברכות נט: ס. מגילה כא: סוטה מ). ובכללם רב פפא הוא בעל ההכרעה! גם זה

ברכת התורה שאנו אומרים כל יום, מרכבת שלוש ברכות: 'לעסוק בדברי תורה', 'זה ערב נא', וברכת 'נתן התורה'. שלוש הברכות הללו הן למעשה שלוש דעות חקלות של אמוראים בדף יא ע"ג. וכן כתוב שם:

מאי מברך? אמר רב יהודה אמר שמואל: אשר קדרשו במצוותיו וצונו לעסוק בדברי תורה. ורבוי יהנן מסיים בה היכי: העבר נא ה' אלהינו את דברי תורהך בפינו וביפויות עמק בית ישראל ונאה אנחנו צאנצאים וצאצאי עמק בית ישראל כלנו יודע שמק וועסקי תורהך, ברוך אתה ה' המלמד תורה לעמו ישראל.

הגמרה מביאה דעה שלישית: "ירוב המונוא אמר: אשר בחר בני מכל העמים וננו לנו את תורהך. ברוך אתה ה' נתן התורה", ולאחר מכן מוסיפה הגמורא "אמר רב המונוא: זו היא מעולה שבברכות, הלך לימרינה לכולחו".

יש כאן תמייה בולטות: אם אכן זהה מעולה שבברכות, מדוע מסיק רב המונוא שיאמרו את כוון?

checkboxים בכתביו היד שיש בידינו למסכת ברכות מתקבלת תמורה אחת: כולם גורסים "אמר רב פפא הלך נימרינה לכולחו!" כך

מדע תורה מסכת ברכות

ספר זה הוא השני בסדרה המודפסת.קדום לו 'מדע תורה' על מסכת כתובות, ושיעורים במסכתות נוספות שהופיעו באתר 'בית מורשה' ו'מכון שפע'.

הספר מיועד לתלמידי הכהנים ולומדי תורה המבקשים להרחיב את אופקי העיון בסוגיות, ומתחאים גם לומדי הדר' הימי ההפצחים להעשיר ולהעמיק את לימודם במסכת.

הספר יצא לאור על ידי הוצאת Tabernac (מכילתת הרצוג).

ספר חדש של הרב פרופ' יהודה ברנדס, 'מדע תורה' על מסכת ברכות.

הספר מכיל 28 שיעורים על סוגיות מרכזיות בכל המסכת, מראשיתה - בענינני ומני קראת שמע, ועד אחריתה - בענינני ברכות הראה והשבת, ייחודה ה' ומוסרויות הנפש באhabto.

דרך הלימוד המוצעת בשיעורים אלה היא דרך של שילובים: לימוד עיוני ישיבתי ו שימוש בכלים מחקריים, הלכה ואגדה, הגות והיסטוריה.

חדש על המדף

ארון קודש שמלאו מצוירין עשרת הדברים ברכות יב עז

לעומתם. הרב שטרנברג (תשובה והנהגות מתקלה) כתב שאלוי העושים לוחות מעל ארון הקודש מונונחים לצזיר את לוחות הברית. ולכן הם מצוירים את עשרת הדברות בתוכם כחלק מלוחות הברית. אין כוונות לכתוב את המילים שכותבות בעשרת הדברות, ולבן אין זה חשש תרעומת המינים. כן שם הסביר הרב חיים דוד הלווי (עשה לך ד', מד) שביבון שהכוונה בתליית הלוחות היא להזכיר ציבור את מעמד הר סיני, ולא על מנת שהציבור יאמרו את עשרת הדברות, لكن הדבר מותר ואין בו חשש של תרעומת המינים. לדעתו, טעם איסור זה אינוות היום משום שאין כמעט אנשים שמאמנים בדתורה שבכתב ולא בתורה שבבעל פה (לעומתו, גביה מרדכי שהובא לעיל, והצץ אליו יודה, ואכתבו שדווקא בימינו טעם איסור זה קיים אפילו וומר מפעם). בדבריו פסק גם הרב יצחק יוסף ליליקוט יוסוף סימן ז' אות מ') שאין לאסור צורות לוחות שמעל ארון הקודש.

סיכום: בסוגייתנו כתבו שאין לקבוע עשר שודרות בתפילה, האחרונים הרחיבו את האיסור גם לקבוע טבלה של עשרה הדברים בבית הכנסת. בעקבות כך היו רשאים לכתוב מעל ארון הקודש עשר שודרות הדברים, אמנם היו שהתרו והסבירו את המנהג לתלות עשר הדברים מעל ארון קודש.

סתchap שכיוון שכבר התפשט המנהג, והוא קיים מוסכמות רבים שנהגו כך על פי חכמים, הרי שאין פקפק על מנהג זה. הרב פולמן (בית מרדכי א', יז) עיר על דבריו שלא נמצא באף אחד מבתי הכנסת המציאו בחפירות ארCHAיאולוגיות עשרת הדברות, אלא נמצאו סמלים יהודים אחרים שהיו מצורדים שם. וזה מושן ברובוותם במניים.

ועם אישור זה אינו נהוג
היום משום שאין כמעט
אנשים שמאמנים בתורה
שכתב ולא בתורה שבעל פה

הרב חיים אלעוז שפירא (הארמו"ר מומוקאטש בספר נימוקי או"ח סי' מ"ג) כתוב בשם רבינו שאין לעשות לוחות עם עשרה הדברים, וגם אין להניחס מעל ארון הקודש, וכותב שהיה דואג להסיטם מבתי הכנסת. וכן כתב הרב שלמה טבק תשורת שי"ק מא ס"י ג). בש"ת בצל החכמה (ג, זיב) החמיר עוד יותר, ופסק שאפיילו אם כתוב על ארון הקודש על דגם לוחות הברית אותן י' ב' הרומות לעשרה הדברים, אסור לעשות כן, ואיתא משומ שגム בזה יש שום_Trערומת המינים - שיעושים את עשרה הדברים לעיקר.

השבוע גלמוד על כך שכובית המקדש היו קוראים כל يوم עשרה הדרות כחלק מההפיילה (דף יב ע'ב). לעומת זאת, ב"גובלין", מקומות שאין בית המקדש, לא הסכימו חכמים שיקבעו את עשרה הדרות כחלק מההפיילה, וזאת מסומן שיש להשם ל"ברצומת הבינום".

רש"י הסביר שחייבים חשש מפני אנשים שיאמרו שרק עשרה הברות הם דברים שצריכם לקיים, ולא מצוות אחרות. עיקרון דומה אנו מוצאים בתשובה הרמב"ם (رسג) שאסר לעמוד בקירתא עשרת הברות בבית הכנסת, על מנת שלא תהיה להם חשיבות מיוחדת, ואחריו דנו בדבר פוסקים רבים.

שאלה נוספת נספחת שהעתורה היא לגביה המנחה המקובל לקשט את ארון הקודש בדגם של לווחות הברית, שעליו כתובים עשרת הדברות. התוספות יומם טוב (דברי החמודות ברכות א, ב סק"ט) כתוב שאין להגדיס את עשרת הדברות על לחם בכינסת, ממש שגם זה כולל באיסור של "טרעומת המינין", משום שמדובר על פרוסום ציבורי. דבר זה הובא במאן אברהם (או"ח א, ט) להלכה.

הרבי אהרון לוין (ברכת אהרן על הגמרא כאן) ביקש לפניו וה עלי המנוגה הרווח בזמננו שמקשטים את ארון הקודש בלחן של עשרה הדרשות, וכך אורה יש לבטל מנהג זה מפני תרעומת המינים? אלא

נקודה למחשה

הרב דב קדרון

מכון הלכה ברורה ובירור הלכה

אכילה לפני התפילה ברכות יע"ב

לפניהם פוסק דזמרה) מובא שכחה מון הרב קוק צ"ל צריך לטעתה עם החל לפניהם התפללה, היה אומר קודם קדום אין את ברכות התורה, ברכות השחר ועוד, הדינה מקפיד לומר את "מזמור שיר תנוט הבית לדוד" שבאמירת הפסוק ("מה בעז בדמי רבדתי אל שחת"), ווצאים בשעת הדחק די תפליה על הדם, וממילא אין עירבה של האktor גונר בזמרה.

ב"הלה ברורה" מובאים דברי הרמב"ם והשלות רורך הפסוקים שלסטם אדם אסור לאכול ולשתות פנוי התפליל, אולם אדם שהוא צמא או רעב הוא כלל החולמים ואם אין בו יכולת לנון את דעתו תפללה מותר לו לאכול ולשתות כדי שיוול לكون את עתו. בכרוך הלכה מובא שהבית יוסף כתב שיתיכןuscנים אין מקום להיתר זה, ומפני שסමילא אין אנו הכרוניות בחפה להבראי.

ג'וד מובא ב"בירור הלכה" שבסידור עולת ראייה

בגמרא נאמר שאסור לאכול לפני התפילה מפני שאסור לאדם לאכול קודם שמתפלל על דמו, כפי שדרשו מהפסוק (ויקרא יט, כו): "לא תאכלו על הדם", ומולבד זאת ועוד גאותה לאכול לפני שמתקבל עליו האchat של כל לרבות שעיות

ב' בירור הילכה מובאת מחלוקת הראשונים האם איסור זה הוא או אסור מן התורה או מדרבנן ומובן שענין זה תלוי גם בשאלת האם יש מצווה מן התורה להתפלל.

יש לי מונח

ביאור מונח תלמודי בדף היום

הרב יוסף שמשי

"זו ואין ציריך לומר זו"

ברכות י' עז

"חסורי מחסרא והכי קתני":
בפרקדים - שואל מפני הכבוד ואין ציריך לומר שהוא משיב,
וכבאמצע - שואל מפני היראה ואין ציריך לומר שהוא משיב,
דברי רבבי מאיר;
רבי יהודה אומר: באמצע - שואל מפני היראה ומshiv מפני
הכבד".

לפעמים מופיעים במשנה שני דיננים/מקרים, כאשר המקרה/הדין השני מוכיח את המשפט הראשון. במקרה המשנה נוקთ באופן של "זו ואין ציריך לומר זו" [שםונה מופעים כאלו בש"ס], דהיינו, המקרה/הדין השני יותר ביחסו לראשון. במקרה מסבירה שהמשנה נוקתת באופן של "זו ואין ציריך לומר זו" במשפט המשנה "שואל מפני היראה ואין ציריך לומר שהוא משיב".

אחד ההסבירים לפשר העניין מובא בשל"ה (כללי התלמוד יג) כל לשונות סוגיות, כלל לכך):

"עוד מצאתי בשארית יוסף (שם), שכותב וזה לשונו: ... וכשאומר זו ואין ציריך לומר זו... כי ראה התנ"א חילקה מהודשת וכותבה, ולאחר עיון השני הבין חילקה אחרת יותר מהודשת וכותבה, אבל לא כתבה אחר החילקה הראשונה כמו שעשה בלא זו אף זו, אלא מפני חישובתה, כי היא מהודשת תכליתית החידוש הקדימה וכותבה למלعلا מהראשונה, ונשארה ראשונה לאחרונה, והיינו זו אין ציריך לומר זו עתה שנכתבו סדר זה".

כולומר, שני הדינים נקבעו בהפרש זמינים. הדיון הפשט נקבע במסנה ראשון, ואחריו מן נקבע גם הדיון יותר מהודש. ומפני שעורך המשנה ראה חשיבות הרבה יותר בדיון מהודש יותר [הדין השני בסדר הזמינים] הוא העדיף בכוננה לשכזה לפני הדיון הפשט [שנקבע כבר בשלב הראשון].

והוא מביא ראייה לכך שעורך המשנה נהוג להזכיר משנה חביבה: "זראה לזה בפרק שלishi דיבמות לבי שלשה אחיהם, שנים מהם נישואין לשתי אחיות וכו', אשר שם שתי משנהות שהשניה באה מכל שכן דראשונה. ותירצו בגמרא, אך תנא ברישוא וכו' ואידי דחביבה להיא אקדמה ומשנה לא זהה מקומת, פירוש רשי": משנה אהירונה זו שנה בתחילת, והיא דלעיל לא هي בעדרתיה למיתני [וכי ותו לא זהה ציריך לימותני] סיפה, אלא האיל ונסנית לא זהה מקומה (עכ"ד רשי").

מובא כאן עיקרון משלים: אחרי שעורך המשנה סייר את הסדר החדש הוא לא משםיט את הדיון הפשט כדי לשומר על העיקרון "הואיל ונסנית לא זהה מקומה" [ולענין לנו ציריך לומר, שהדין הפשט אמן זו לסייע של המשנה אבל לא השםיט למרי].

ולסימן, הוא מסכם, שהסביר לעיל למושג "זו ואין ציריך לומר זו" נלמד מאותה סוגיה במסכת יבמות: "ויש כאן בנין אב לכל מקום שאמר זו ואין ציריך לומר זו, כי על דרך זה היה העניין עד כאן".

סודה של התפילה המושלמת

ברכות ח ע"א

שבסוףו של דבר "הוא אוהב אותך", אז לא קרה כלום.

כפי שהדברים נכונים בין שני אנשים שנמצאים בוחן מערכתיחסים אחד עם השני, כך הדבר נכון לגבי אדם והגדרה ביחסו לאדם הנמצא במחלוקתיחסים עם אלקייה שגם כאן לא תחול מערכת זו לשוד אם לא יהיה בה שני רגשות אלו של אהבה ויראה שיצקו בה תוקן.

אמר רב חסדא: לעולם יכנס אדם שני בתהום בבית הכנסת. שני פתחים סלקים דעתך - אלא אםיא: שיעור שני פתחים, ואחר כך יתפלל.

אחד האתגרים הגדולים ביותר שיש לך בעבודת ה' שלו הוא נושא הכוונה והרגש בשעת התפילה. מכיוון שתתפללה היא עניין עליון חור האדם בכל יום שלוש פעמים ביום, ממלי לא יכול לעמוד וגיש על ידה הנהפך לאתגר לא פשוט.

אתגר זה עומד מרכז עבודת ה' של תורה החסידות, ולכן מסתבר שבתוכן קבועי הסוגיות הנולדות בימים אלו העוסקות בענייני תפילה נוכן לדלות פנינים עצות ממשמעותיות מתוך ביאורי החסידות על עבודת התפילה שלנו.

אך, רבי יעקב יוסף מפולנא (תולדות יעקב יוסף, פרשת כי שרה), מגדולי תלמידיו של הבבש"ט הkowski, רואה בדברי הגמרא הללו, שגם נפסקו לתכלת למשועה (שו"ע א"ח צ, ס), היסס ונשאש על עבודת התפילה והאומן שעיל ידו תוכל התפילה להיות תפילה ממשמעותית.

מכיוון שעניינה של התפילה, כפי שירישה תורה החסידות, איןנו רק עניין של בקשת הצללים אלא והו הודות בין האדם ובין הרוזמן שבו עומד ליעזר ולהזק את הקשר בין האדם ובין אלקיו, והוא המומן שבו עומד עם אלקים ואלקיים מקשיב ומואין לו.

אם נסעה לדמות את שעת התפילה למצוות מוכך לנו, הרי שהדמיוני הקרוב ביותר יהיה לשיחה בין בעל ואשה, שגם היא ההודמנויות ליעזר ולהזק את הקשר ביןיהם, ובכדי ששיחת כו' akan תצליח לחזק את הקשרים עליה להכל בתוכה שני אלמנטים מרכזויים: אהבה ויראה.

יראה - קובעת גבולות, מה מותר ומה אסור בסוגרת מיעצת יהיסם. לדוגמא: מה מותר לילו בשייה ומה אסור לילו בלילה, וכך אן תצליח על האדם לישות הכל בכדי ליצוק בתוכו גבולות אלו את הרגש. והוא הפחה השני, פתח האהבה. לא מספק שהאדם בין את מילות התפילה, הוא ציריך לוזהות אתין ולחוש כיצד הן נוגעות בו. לכן נגנו החסידים להשكيיע כל כך הרבה ומן בכהנה לתפילה בכדי שיאנו בימי הנקה הופכת מעניין טכני ומוקדק מטרה לעניין רגשי שמוסgal לחזק את הקשר ומעצם קומו.

לא ניתן ליצר שיחת מועילה אם אחד מהאלמנטים הללו חסר משום שאם תהייה רק יראה השיחת תיהפוך לקרה וטכנית, ואם תהייה רק אהבה לא היי לה גבולות השם רגשה, מה שיכל להוביל להתנגדות לא ראייה של צד אחד כלפי השני, מכיוון

משיכיר בין צאב לכלב

כרכות ט ע"ג

אפריקני חי בעבר בהרי האטלס. נכח אף המאה הששית לספירה בזמן שלטון הרומי באזורי יש להניח שאוכלוסיות החומרה הסהרה וצפון אפריקה נושאות כמה מן הגנים הללו.

חמור הבית נחשב כאצא של שלישת תח-
המינים של הערד, שביתת לפני אלף שנים,
והוא נושא גנים של ערודי היבר השונים.
וש הרואים בחמורים הבית מין בפני עצמו.
אולם מכיוון שהם מכלאים עם ערכדים ובני
הכלאיים פרויים, הם נחשבים תחת-מין מבוית
של הערד. העובדה שנותן לראות אוכלוסיות
חמורים שונות בעלות סימני זהויות של שני
חתני תנינים (הטומלי והנובי) מצביעה על דבר

עדן

חמורים

ייתכן ובתקופת המשנה הדמיון בין שני זוגות אלו היה אף גדול יותר מאשר שבעמבר כ-2,000 הימים שחלפו מזמן של התנאים הטענו סלקציה נוספת, שגרמה לשינויים נוספים במבנה בעלי חיים אלו, והוא התרחק עוד ממבנה אבות המוצא

שהבויות של החמור התבצע לפחות בשני אזורים
שנונים באפריקה. ניתן למזרא גזעי חמורים בעלי
“צלב” על הכתפיים, בעלי פסים על הרגליים
ובבעלי שילוב בין “צלב” כתפיים וטבעות גליליים
המשלבים את שני הסימנים. ההיגיון העומד
ביבס השימוש בעדרוocab כאב המוצא של החמור
הוא בכך שהוא אמן כי טבעו אך בסמיכות
ששכבות לאדם וכנראה היה נוח לאלווף ורואה
לקך היא העובדה שניתן היה להשתמש בו
לעבודה. בוגוד לעדרוvocab הפרא המקורב
מאיד לעדרוocab מבחן טקסונומי לא ניתן
לביבות ובקרה מכיוון קיבל את שם.

מה הם הבדלים בין ערוד להמור? היו
קשה לנו להעריך מה היו הבדלים בין הערוד
וההמור שבעזרותם ניתן היה להבחין בין המינים.
אך מעדרויות עקיפות מתוך הגמרא ניתן להסיק
שההמודר היה גדול וחזק מההמור והוא בעל צבע
לבן.

מהאמור לעיל ניתן להסביר שמדובר נזון הצלבים הרבים הקיימים היום הוכיחו הקודמה היא זו הדומה ביותר לאב. בקרוב החוקרם מוקובל לטען שבאזורנו מציג הכלב הנכני את מידת הדמיון הגנטי הרבה ביותר לאב. זו כלב קדום זה התפתח באוזרנו וטופצטו הטבעית מזה אלף שנים הוא בישראל, סוריה, לבנון, החקלאים המודרניים של ירדן ומצרים. הדמיון הגנטי מלאה גם במבנה גוף דומה יותר אם כן שכאשר רבי מאיר השתמש במד"ד "ששיכיר בין זאב לכלב" הוא תחיתוס לשווה בין כלב בוגרני, או מופיע דומה לו, לבין הזאב. השאלה הנשאלת היא כמובן האם אכן ניתן לבצע הבחנה כזו? קיימים שני הבדלים בין כלבים וזאבים:

תניא רבי מאיר אומר: משיכיר בין זאב לכלב.
רבי עקיבא אומר: בין חמור לעורוד".

המשותף לשני צמדי בעלי החיים - זאב וככלב, חמור ועורוד - הוא שבעשיהם קיים צורך להבחין בין מין בעל חיים ואב המוצא שלו, דבר המקשה על החלטת. הכלב הוא תוצר ביתות של הזאב ואילו החמור הוא עורוד מבוית.

לגביו העורוד הקביעה במשנה חד משמעית ולכן היא אומرت: "העורוד מין חיה" (כלאים, פ"ח מ"ז) ואילו החמור הוא בוואדי בהמה (בעל חיים מבוית). מפרש הריבים^ץ (כלאים, פ"א מ"ז): "עורוד - חמור מדברי, והוא מין חיה. גרשין בראש השנה בגמרא ערד שדומה לעורוד במדבר, כדכתיב פרא למוד מדבר, תרג' ירוש" אדרם מדמי לעורוד". לעומת זאת, מיעמדו של הכלב נתון למחלוקת: "כלב מין חיה ורב מאיר אומר מין בוהמה" (כלאים, פ"ח מ"ז). יתכן ובזמן המשנה הכלב עוריין שמר במידה רבה על מאפייניו של אב המוצא - הזאב - והיה מקום להסתפק אם כבר צוא מגדר חיה.

ההבחנה בין שני צמדי מינים אלו קשה
במיוחד בגלל הדמיון הרב בין המינים וכפי
שמציאנו במשנה: "הוזא והכלב... החמור והערוד
- אף על פי שמדובר זה לזה, כלאים זה בזה"
(כלאים, פ"א מ"ו). ייתכן ובתוקף המשנה
הדמיון בין שני זוגות אלו היה אף גדול יותר
משמעות כ- 2,000 השנים שלhapו מזמנם
של התנאים הטענאה סלקציה נספתה, שגרמה
לשניים נספסים במבנה בעלי חיים אלו, והוא
התרחק עוד מटבעה אבותיהם מטמא.

משיכיר בין זאב לכלב

א. לואב גברים ארוכות יותר מאשר לכלב. ב. סכיב הפה יש לואבים כתם לבן או אפור בהיר (בפרטים כהים) ואילו אוזר זה ברוב רובם של כלבים לוויהם השונים הוא בעצם שפוך.

כינוי חמור לערוד

בסוגיות זמן קרייתם שמע העורוד הוא בעל חיים דמי חמור ולכן יכולת ההבחנה ביןיהם משמשת קריטריון לקביעות רמת התאורה. העורוד או חמור הבר האפריקאי הוא הקטן בבני משפטת הסוסיים, פרט לפרא הסורי שנכחד מן העולם. הראש הגדל ואפרכסות אוזניים הארוכות מדומות את העורוד לחמור. העורודים חיים במדבירות, בערבות עשב דלילות בסוואנות. לעורוד שלשה תת-מינים שהיו נפוצים בעבר בצפון אפריקה ובמורחה. היום הצטמצמו אוכלוסיות העורודים וגם תפוצתם מוגבלת. תת מין אחד נכח, ושני התת-מינים האחרים שוררים בסכנת הכחדה. העורוד הצפוני-

קיימים בטבע כמה מינים של בני משפחת הכלביים שדרגת הקרבה ביןיהם גבוהה עד כדי יכולת להעמידם בני כלאים פוריים. מינים אלו הם הוזאב, התן, השועל והקווט. זני הכלבים בני ומגנו מקורבים אלהם במידה רבה ולכך עלהה השאלה מי מהם הוא אב המוצא של הכלבים. בעבר הייתה סברה שהמושא הכלבים כפול כאשר חלק מהמניים הם צאצאי התנים וחלק צאצאי הוזאים. מואחר יותר נקבע על פי סימנים התנагותיים ומורפולוגיים שהמושא הכלבים הוא אך ורק מוזאים. מחקרים חדשניים יותר בעזות שיטות גנטיות מתקימות קביעו בודאות שהמושא הכלבים הוא בזאב. בנוסף לכך ניתן היה להוכיח שהבירות של הכלבים מוזאב התבצע במספר פעמיים מאוכליוסיות זאבים בעלות מאגר גנים שכבר נכח בינוויים. ראיי לציין, שלמרות התפוצה הרחבה מאוד של הוזאב מסאה דרכ אירופה וצפון אמריקה, כל אירופי הבית היו במזרחה אסיה, וניתן להציג על לפחות המששולות נפרדות שמוסקן מחמש נקבות של זאבים.

נקורה חינוכית ברף

רפי זברג

צועדים קדימה נרכות י"א

תחינה ורחלמים. ההסבר השני עוסק בחותכו התפילה: מציאת אילנות טובים להיתלות בהם בתפילהנו, כמו זה שעשה חזקיהו בתפילתו.

נלמד שני מסרים מtower הסיפור המעניין:

1. מדרכו של הקב"ה נוכל ללמידה מושג. חזקיהו עמד על כך שישיעיו יבוא אליו, וישעיו עמד על כך שהזקיהו יבוא אליו. מה עושים? כיצד פותרים את הדילמה? הקב"ה יצר מצב שבו אחד סכים ואך ירצה לבוא אל חזקיהו "لتיקון" את הגזירה, והוא במקורה זה, השני. חזקיהו חלה, והוא במקורה זה, יראה הדבר טبعי" שישיעיו יבוא לבקרו, ובכך הוא יוכל "אינו מותל על כבודו". - זו משימה לא פשוטה וממעניתה. במצבם ריב ומחלוקת גורם ניתנת לשינוי, ואומר לחזקיהו: "כבר זהה עלייך גזירה".

יש לחשוב מוחזק לקופסא ולנסות להביא לפתרונות מתחוכמים.

2. צוארו של אדם - אל ימנע עצמו מן הרחמים - אנו מאמינים באמונה שלמה בכוחה של תפילה ותחנונים לפני בורא עולם. לכן לעולם אין להתייחס ולחשוב כי "הדברים סגורים", נזהר הגזירה ואני סיכוי לשנותה. נוצרת את קביעהו של רבי נחמן מברסלב כי: אין, ולא יתכן יאוש בעולם כלל, ונשتدל לכלת אותו.

המכנה המשותף לשני המסריהם הוא ניסיון לתקן קדימה ולא לערוד מקום. יש בעיה, יש דילמה, יש הבעיות - בין אנשים או בין נושאים שונים, בכל מקרה צועדים הלאה. אך גם במצבים קשים. גם כאשר נראה כי המצב "על הננים וכבלתי ניתן לשינוי" - אנחנו לא מרימים ידיים, לא נכנים ליאוש על האפשרויות הטבעיות, נפנה לאיש ומרה שחרורה. אך בבדעם מיצוי כל הלב, מתוך "קירות הלב הומם" פונה האדם אל ריבונו של עולם בבקשת לעברו של הקב"ה בתפילה ובתחנונים.

בגמרא מובא סיפור על חזקיהו מלך יהודה. הסיפור מתחיל בפשרה שעשו כביבול הקב"ה ב"מחלוקת" שבין חזקיהו המלך לישעיו הנבניה. כל אחד מהם ביקש כי השמי יביא אליו. כדי "לפתור" את העוניין, הביא הקב"ה יסורים על חזקיהו ואוז ציווה את ישעיו לлечת וללבקר את החלה. ישעיהו הלך לחזקיהו ויבא לו את הנבואה הבאה (ישעיו ל"ח, א'): "כה אמר ה', צו לך כי מות אפתה ולא תקיה".

לאחר שישעיו מגלה לחזקיהו כי הוא עתיד למות, על כי לא נשא אישת ולא קיים מציאות פריה ורבייה, מנסה חזקיהו "لتיקון" את הגזירה, ולבקש את בתו שלشعיו לאשה, כדי שילידי ממנה ילדים. לאחר סיורבו של ישעיו לבקשה זו, קבע ישעיו כי נבאותו מלפניו שעלה קלה היא סופית ולא ניתנת לשינוי, ואומר לחזקיהו: "כבר גנואה עלייך גזירה".

לאחר ששמע חזקיהו דבריהם אלו, פנה אל ישעיו ואמר לו: "כלה נבאותך וצא. אך מקובלני מabitabi אבא: אפילו חבר גודה מונחת על צוראו של אדם - אל ימנע עצמו מן הרחמים". אין כה דבר גזירה סופית ללא תקנה. אפילו שהגזירה נראית כל כך קרובה, כל כך מוחשית כמו חבר גודה מונחת על צוראו של בן אדם, אפילו במצב "על הפנים" שכותה, אין להתייחס, אין להיכנע. יש להתפלל ולבקש רחמים מאת הבורא.

מיד מתאר הנבניה את תפילתו של חזקיהו (שם, פסוק ב'): "עיפך חזקיהו קני אל פקיר ניטפלל אל ה". להבנת המושג פקיר מביא האגדה שני הסברים: "אמר רבי שמעון בן לוי: המatz' במליך מלך, וכייל את שאלול, אך בימעדי המלוכה שמואל הוכיח את העם על בקשתו. התוכחה קיבלה חיזוק מהشمיטים: גשמי קללה החלו לרדרת פתואם, באמצעות הקץ. העם התהנן לשמאלו שיתפלל ליעזרת הגשם, וכן אנו מגיימים לפסוק המודבר. כאן האדם הממושץ יכול היה להתבלט: באים עלי ענשכם? יתכן שעם הניג שוגם שמואל מוצי בדילמה כזאת, ועליו להתהן כדי ששמואל יתפלל עבורי, אך הוא הבהיר: הימנעות מתפילה במקרה כזה הינה נקנות פסולה. חיללה לי".

"נא להתפלל לרפואת" - חוובה?

נרכות י"ג

"אמר רבה בר חיננא סבא ממשמה דבר: כל שאפשר לו לבקש רחמים על חבירו ואין מבקש נקדח חוטא. שנאמר: גם אני חיללה לי מחתא לה' מחד לחתפלל בעדכם".

התකלה הידועה חדשה בנייד: "דוחוף! נא להתפלל פרק תהילים לרפואת...". מה לעשות, אנחנו עכשו באמצע העבודה, באמצעות פגישה, אולי אפילו באמצע מנוחה. האם חוות עלינו להגיד בכל זאת תהילים, כי יש חולה שזוקק לתפילות?

לכארה, האגדה שלפנינועונה בברורו: כן, הובעה. הימנעות מתפילה היא חטא. למעשה, כאמור, לא בטוח שאמരה זו מסווגת בטור אגדה, כמו פוסקים קבעו כי מדובר בהלכה ממש. לעומתיהם, יש אומרים שהגמרא לא הכוונה שחייבים להתפלל. יתכן שבסיס המחלוקת עומדת הבדל מחשבתי - האם תפילה נחשבת להצלת חיים ממשית, ולכנן חייבים להתפלל כשם שחייבים להציל נפשות, או שהיא שhaftפילה פועלת באפיקים אחרים ואינה דומה לרפואה דוחופה.

אחרי שהעדרנו על המחלוקת ההלכתית ועל השורשים הממחשבתיים, אפשר לחשב מעט על המקור לדברי האגדה: דברי שמואל הנבניה, "חיללה לי מחתא לה' מחד לחתפלל בעדכם".

את הפסוק אמר שמואל בהמלצת שאלול העם ב乞ש להמליך מלך, וכייל את שאלול, אך בימעדי המלוכה שמואל הוכיח את העם על בקשתו. התוכחה קיבלה חיזוק מהشمיטים: גשמי קללה החלו לרדרת פתואם, באמצעות הקץ. העם התהנן לשמאלו שיתפלל ליעזרת הגשם, וכן אנו מגיימים לפסוק המודבר. כאן האדם הממושץ יכול היה להתבלט: באים עלי ענשכם? יתכן שעם הניג שוגם שמואל מוצי בדילמה כזאת, ועליו להתהן כדי ששמואל יתפלל עבורי, אך הוא הבהיר: הימנעות מתפילה במקרה כזה הינה נקנות פסולה. חיללה לי".

עתה מתפרקת המירמה באור אחר: אין היא עוסקת באדם עטוק, או סתום עצילן. היא פונה בעיקר למי שיש לו סיבה לא להתפלל. כבodo האבוד לחוש ארוך עם מי שזוקק לתפילהתו. כבodo האבוד לחוש לו להתעלם מצרת רעהו, לחתת לו לקבל את שmagiy לו, אולי זה אפילו עונש ממשים. נגד זה אומרת המירמה: אל חתעלם. אם סכוסך קודם מעכבר את התפילה, הימנעות מתפילה בודאי תהה חטא. היכולת להתגבר ולסלוחה פותחת שער תפילה.

דף צער שימושי ללומד

ה למוד	ה משנה	ה מדרש	ה מקרא	ה מקרא	
(X)	(X)	X	✓	רב הונא	
(X)	X	✓	✓	ר' אלעזר	
X	✓	✓	✓	ר' יוחנן	
✓	✓	✓	✓	רבה	

ברכות יא ע"ב

אמר רב הונא: למקרא – צריך לברך, ולמדרש – א"צ לברך.
ורי' אלעזר אמר: למקרא ולמדרש – צריך לברך, למשנה – א"צ לברך.
ורי' יוחנן אמר: אף למשנה נמי – צריך לברך, ואבל לתלמידו – א"צ לברך.
ורבא אמר: אף לתלמידו – צריך (להזכיר) לברך.

עשרה ימי תשובה		
רב	המלך המשפט	המלך הקדוש
רבי אלעזר	אפיקלו האל הקדוש	אפיקלו האל הקדוש
רב יוסף	מלך אהוב צדקה ומשפט	האל הקדוש
רבה	המלך המשפט	המלך הקדוש

ברכות יב ע"ב

... משמה דרב: ... מתפלל "המלך הקדוש" ו"המלך המשפט".
וכבי אלעזר אמר: אפילו אמר "האל הקדוש" יצא...
מאי זהה עליה?
אמר רב יוסוף: "האל הקדוש" ו"מלך אהוב צדקה ומשפט".
רבה אמר: "המלך הקדוש" ו"המלך המשפט".
ולბתא ברבה.

חכמים	ק"ש בכל לשון	רב	ק"ש כתבה	"והיו"	"שמע"
	שלא יקרא למפרע	השמע לאזניך מה שאתה מוציא לפיק			

ברכות יג ע"א

ק"ש בכתבה, דברי רבי:
וחכ'א: בכל לשון.
מ"ט דרבבי אמר קרא "זהו" – בחוייתין יהו.
ובבן מי טעמייה? אמר קרא "שמע" – בכל לשון שאורה שומע.
ולרבינו נמי דא כתיב "שמע"! ההוא מבעי ליה השמע לאניך מה שאתה
מיוציא לפיק. ורבנן סבריו לחו מאן דאמר לא השמייע לאנו זיין.
ולרבנן נמי דא כתיב "זהו"! ההוא מבעי לחו שלא קרא למפרע. ורבינו
שליא קרא למפרע מנא ליה? – נפקא ליה מדברים הדברים. ורבנן
דברים הדברים לא דרשי.

פרשה שנייה	פרשה ראשונה				
קריאת	כוננה	קריאת	כוננה	קריאת	קריאת
✓	X	✓	✓	ר' זוטרא	
X	✓	✓	✓	רבי יאשיה	

ברכות יג ע"ב

"על לבך" –
ר' זוטרא אומר: עד כאן מוצות כוננה, מכאן ואילך מוצות קריאת.
רבי יאשיה אומר: עד כאן מוצות קריאת, מכאן ואילך מוצות כוננה.
...
ה"ק: עד כאן מוצות כוננה וקריאת, מכאן ואילך קריאת בלבד כוננה.
...
ה"ק: עד כאן מוצות קריאת וכוננה, מכאן ואילך כוננה בלבד קריאת.

תורה, חברה ומדינה

הרבי יהודה זולדן

מכמ"ר תושב"ע, משרד החינוך

הלל בשלושת הרגלים, חנוכה ובימי התשועה

בستر מאימת האינטלקויזיציה, או אף בגטאותם ובמחנות ההשמדה. גם בחנוכה המשיכו יהודים לומר הלל, על אף שבהתהום בגלות הדילוקן את המנורה בתוך הבית מפחד הגויים. אומרים הילל בפסח למרות שעם ישראל הטה אחר כך בעגל ובמרגלים, ובחנוכה למרות שהיה באוטה תקופת גם מתייענים.

ויפה כיוונו המנהיגים שקבעו את היום הזה דזוקא, אשר בו היה עיקר הנס שייצאנן משבדות לחריות על ידי הכרזת העצמות, ואלמלא נעשית ההכרזה באוטו הימים והיתה נדרחות ליום אחר אז היינו מאחרים את המועד ולא הינו משיגים את ההכרה וההסכמה של המעצות האגדולות שבאותות העולם. כידוע, ונס זה משך אחוריו גם את הנס השני של ההצלה מממותה

"אמר רביה: ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל".

רש"י הסביר מה הם הימים בהם גמורים את ההלל (=אומרים הילל שלם): "ימים שהיחיד גומר בהן את ההלל - שהוא חובה לכל אדם, והם אחד ושערם יום בשנה, כדאמרין במסכת ערכין (י). א)". הכוונה היא לימי שלושת הרגלים, וחנוכה.

בגמר בפסחים (קיי ע"א) נאמר: "הילל מה מי אמרו? נבאים שבניהם תקנו לנו לישראל, שהיה אומין אותו על כל פרק ופרק ועל כל צרה וצירה שלא תבא עליהם, ולכשנגןאלין אומרים אותו על גאלותן". כל פרק ופרק - הכוונה היא ושלושת הרגלים, "על כל צרה שלא תבוא עליהם" - "בגון חנוכה" (רש"י).

עם קום מדינת ישראל, קבעה הרבנות הראשית לומר הילל ביום העצמאות.

הרב משה ראתה (שו"ת קול מבשר א סימן כא) הסביר: "פשיטה בנידון דין הנוגע לציבור של כל ישראל, ויש כאן פרדון מעבדות לחירות שנגנו משעבך מלכויות ונעשה בני חורין והשגבנו עצמאות ממלכתית, וגם הצלה מミתת לחכים שניצלו מידי אויבינו שעמדו علينا לכלהותנו, בודאי חובה علينا לקבוע יומ"ט".

עם כל הקשיים הפנימיים והחיצוניים, הניסים שהיו במלחמה השחורה, קיבוץ הגלויות האדריך שמתollowן כאן, הריבונות של עם ישראל בארצו, זו הסיבה שהוא ממשיכים לומר הילל ולהזכיר את יום העצמאות בכל שנה וธนา.

לחיים זה במלחתנו נגד העربים בארץ ישראל והן הצלת יהודי הגולה מיד אויביהם במקומות מגורייהם שעלו לארץ ישראל ובא על ידי כך הנס השלישי של קיבוץ גליות.

חובת הילל ביום העצמאות היא איננה תשיקף למצב בהווה - הפוליטי, המדיני הביטחוני וכו'. היא בעיקרה הودאה לה' על שאירע או בקום המדינה. כשם שיזדים אמרו תמיד הילל בפסח גם כשחגגו את ה"סדר" לכלהותנו, בודאי חובה علينا לקבוע יומ"ט.

شو"ת הדף היומי

הרבי דוד כוכב

מהירות בתפילה בשני השתפות בדף יומי

ואמרו: "אחד המרבה ואחד הממעיט. ובלבד שכוכין לבו לשמיים". אמנים ביטוי זה נאמר גם לעין תורה - במסכת ברכות דף ה ע"ב, אך מקור הביטוי עוסק בקרבנות - במשנה במסכת מנחות דף קי ע"א, והבא להלכה בשולchan ערוך או"ח א, ד בענין תפילות ותחנונים שם כנגדן הקרבנות.

ורצוי כי'צוי' לתפילה שנפוגעה, להשתדל באותו זמן מועט לכובון היטיב. ובכך יקיים את דברי השו"ע הנ"ל: "טוב מעת תחנונים בכוננה, מהרבות בלבד לא כווננה". ומעוז יצא מותוק.

תשובה:

בספר בית רבי על בעל התניא בפרק טו מסוף שהשקרתו בעת מעוצר הסביר שלל אדם יש הדריכה המתואימה לשורש נשמה. מצד אחד קיימים חסדים וראשונים המתפללים תשע שעות, ומצד שני שחסידיים הם תורתם משתדרת וכו' ואמר רבינו יוחנן: "לאיא ווינפל לאדם כל הדום". ומצד שני שב"י שתורתו אומנותו פטור מתפילה, ורבי ששה מעביר ידו על עיניו במהלך תפילה, והוא ששה מעביר "ובא לציון". האופציה השנייה היא תפילה במנין אחר יותר אליו וויתור על דף יומי קבוע. (ישנו לימוד בין מהנה לערבית אך תמיד יש הפרעות בשל מחובייזות למשפה וכדומה). מה עדיף?

שאלה:

אני לומד את הדף היומי כמעט בכל יום בשעה 5:30 בבוקר. בשעה זו אין הפרעות ללימוד מלבד הקושי לkiem. אולם התפילה לאחר מכן מהירה מאוד ומצריכה אותי לדלג חלק מפסקוי דזמרה ולצאת מהתפילה לאחר "ובא לציון". האופציה השנייה היא תפילה במנין אחר יותר אליו וויתר על דף יומי קבוע. (ישנו לימוד בין מהנה לערבית אך תמיד יש הפרעות בשל מחובייזות למשפה וכדומה). מה עדיף?

מה מעצה
לנו בשבוע
ברכות היומי ?

ברכות יג'

- * פרק שני, המתחילה בעמוד זה, ממשיך לעסוק בדיני קריית שם.
- * לדעת רבינו יש לקרוא את קריית שם בלבוש הקודש, ולදעת חכמים ניתן לקרוא קריית שם בכל לשון.
- * רבינו וזרא ורבני אישיה נחלקו אם פרשה שנייה של קריית שם צריכה כוונה או קריאה, אך פרשה ראשונה לדעת שניהם צריכה גם כוונה וגם קריאה.
- כל המאריך ב"אחד" (באות ד) - מארכין לו ימי וشنותיו.
- * פרקון (אף אם הוא בהטיה) - לא קרא קריית שם.

ברכות יד'

- * לדעת ר' מאיר: בפרקים שואל מפני הגוף ומשיב, ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב. לדעת ר' יהודה: בפרקים שואל מפני הגוף ומשיב שלום לכל אדם, ובאמצע שואל מפני היראה ומשיב מפני הגוף.
- * לדעת רב: כל הנוטן שלום לחברו קודם שיתפלל - كانوا עשו במה.
- * אסור לו לאדם לעשות חפציו קודם שיתפלל.
- כל המתפלל ואחר כך יוצא לדרכו - הקב"ה עושה לו חפץיו.
- * כל הלן שבעת ימים ללא חלום נקרא רע.
- כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן - אין מבשרין אותו בשורות דעתו.
- * אבי סובר שאף בתפילה ערבית בקריאת שם (שלא כדעת רב הסובר שאין לומר זאת בערבית, ולא מנוגג הארץ ישראל שאין אומרים אלא תחילתה וסופה).
- * כל הקורא קריית שם ללא תפילין - כאילו מעיד עדות שקר בעצמו / כאילו הקריב עולה ללא מנחה זוכה ללא נסכים.

ומהנהו מנכסיו - מעלה עליו הכתוב כאילו מקריב תמידין.

* גדול הקורא קריית שם בעונתה יותר מהעסק בתורה.

ברכות יא'

- * לדעת ב"ש יש לקרוא קריית שם של ערב בשכiba ושל יום בעמידה, ולදעת ב"ה כל אדם קורא בדרך - והגמרה מבורת את טעמייהם.
- * מי שעשה כדעת ב"ש - לדעת תנין רב חזקאל: מה שעשה עשה, לדעת רב יוסף: לא עשה ולא כלום, לדעת רב נחמן בר יצחק: חייב מיתה.

* ברכה ראשונה שלפני קריית שם בשחרית - "יצר אור ובורא חשך" (כדי להזכיר מידת לילה ביום), ברכה שנייה שלפני קריית שם בשחרית - אהבה רבה או אהבת עולם.

* אם לא בירך ברכות התורה בברוך, וקורא קריית שם - אינו צריך לברך.

* הגמורה מביאה דעתות שונות עברו איזה סוג לימוד צריך לברך ברכות התורה.

ברכות יב'

* אף בגבולין ביקשו לקבוע קריית עשרה הדרשות בקריאת שם, אך לא עשו זאת בגל תרעומת המינין.

* המתפלל - כשהוא כורע כורע בברוך, וכשהוא זוקף זוקף בשם.

* כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואני מבקש - נקרא חטא.

* כל העושה דבר עבירה ומתחביש בו - מוחלין לו על כל עונתיו.

* את פרשת ציצית קבועו בקריאת שם כי יש בה את הדברים הבאים: מצות ציצית, יציאת מצרים, עול מצות, דעת מיינים, הרהורים עבירה, והרהורים עבודה זרה.

ברכות ח'

* אימתי עת רצון? בשעה שהציבור מתפללין.

* מיום שחраб בית המקדש אין לו להקב"ה בעלימו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד.

* גדול הנחנה מגיעו יותר מירה שמים.

* "זעבי ה' יכלו" - זה המניה ספר תורה וויצא.

* לעולם ישלים אדם פרשיותו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום.

* אסור לו לאדם שייעבור אחורי בית הכנסת בשעה שהציבור מתפללין.

ברכות ט'

* זמן אכילת פסחים - מחלוקת אם עד החזות או עד שימוש השחר.

* גאות ישראל ממצרים התחלתה בערב.

* יש חמישה דעות של תנאים מיימות קורין את שם בשחרית, ורב הונא פסק כדעת אחרים ("משיראה את חברו רחוק ד' אמות ויכירנו").

* כל הסומך גואה לתפילה - אינו ניזוק כל היום כולם.

* את "יהו לרצון" תקינו לומר לאחר י"ח ברכות, הויל ולא אמרו דוד אלא לאחר י"ח פרשיות.

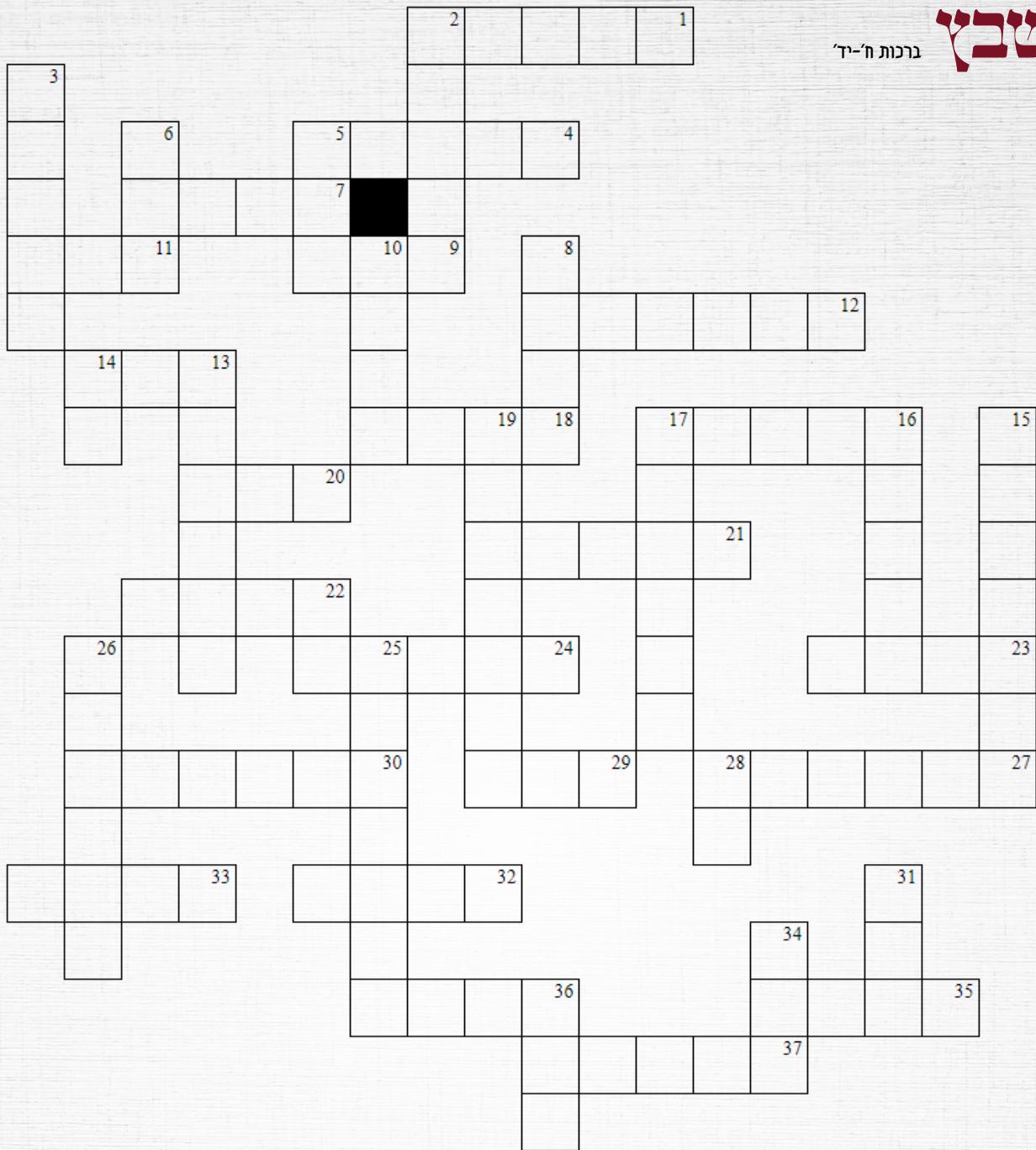
ברכות י'

* שלמה אמר את הפסוק "פה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה" כנגד דוד אבי שדר בתמיה עולמות ואמר שיריה.

* אפילו הרבה חדה מונחת על צווארו של אדם - אל ימנע עצמו מן הרחמים.

* כל התולה בזכות עצמו - תולין לו בזכות אחרים, וכל התולה בזכות אחרים - תולין לו בזכות עצמו.

* כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו

שפתופל (ח.)

13. כינתה את הצדוקי בכינוי "שטייא" (ו.)
14. מספר הפרשיות שאמר דוד עד שראה במפלtan של רשותם (ט.)
15. צורות אלות משכחות את הראשונות (ג.)
16. אסור לו לאדם לעשות קודם שיתפלל (יד.)
17. האשה מכירה בהם יותר מהאיש (ו.)
19. הפירוש העזיף מכלום לתפילהו של כל חסיד (ח.)
22. קרוי הלן שבעה ימים בלבד (יד.)
25. אדם גדול והוא (ט.)
26. היינו גומריין אותה עם הנץ החמה (ט.)
28. לשון בקשה (ט.)
31. זה ללימוד וללמידה ולעשות (יד.)
34. יש שם סבי (ח.)
36. בית היל ממעטים אותו מהמלחים "ובכלCTR" (יא.)

מוציא שהאבל פטור ממנה (יא.)

29. פתח בשחריר במעריב ערבים וסימן ביציר אור (יב.)
30. ציערו הרבה את רבי מאיר (ו.)
32. לא עבר על שולחנו של אלישע (ו.)
33. המקור לדעת רבי לך שקידשת שמע ככתבה (יג.)
35. מברך שתים לפניה ושתים לאחריה (יא.)
36. אפשר לו לבקש רחמים על חבריו ואינו מבקש (יב.)
37. מונחות בארון (ח.)

מאונן

2. הרוצה להנזה יהנה כמותו (ו.)
3. לא יקרא קריית שם עלי (יג.)
5. אמר לך"ה: דיה לצורה בשעה (ט.)
6. המאריך בו מאריכין לו ימי ושנותיו (יג.)
8. חתן שלא מצא (ח.)
10. שיעור הפתחים שיש להיכנס בבית הכנסת לפני

מאות

1. סוברים ש"ז אמרת אליהם" לא נחשב להתחלה (יד)
4. אין נושקין אלא על גב היד (ח.)
7. בגלו רב קרא קריית שם ללא תפילין (יד.)
9. עשה דברי בית שמאי לדעת רב יוחזקאל (יא.)
11. דר בחמשה עולמים ואמר שריה (ו.)
12. לא עסק בפריה ורביה (ו.)
13. לא קבעו פרשה זו בקריאת שם מושם תורה הציבור (יב.)
16. رب ששת כרע כמותו (יב.)
18. הקורא לאברהם כך עובר בעשה (יג.)
20. שם עבדו של רב נחמן (יג.)
21. אסור לישב על מיטה (ח.)
22. הקב"ה לא מואס בתפילהם (ח.)
23. יעמוד אדם במקומו זה ויתפלל (ו.)
24. לא נכנס להתפלל בבית הכנסת שבעירו (ח.)

למדת טוב? בוחן את עצמו!

חידת אתגר

יואב שלוסברג

החינוך והחויה

הוא סמל לעלייה
וגם ממנו, השלישי, הגיע
ההצלה.

במה מדובר?

את התשובות יש לשלוח עד
יום ראשון הבא (כ"ב בענთ)

לדו"ל:

daf-yomi@daf-yomi.com

בין הפתורים נוכנה יוגול
ספר שו"ת הדף היומי

1. באיזה עניין נזכר:

- א. קהלא קדרישא דבירושלים?
- ב. זובב?
- ג. יהנן בן החורנית?
- ד. אהבה ואחות ושלום ורעות?
- ה. זאב, אריה, נחש?

2. מי הוא זה ואיזה הוא:

- א. שכן רע?
- ב. לא פסיק חוכה מפומיה כולה
יוםא?"?
- ג. לימדה את בעלہ פרק בדקוקן?
- ד. חי על פי העיקרון "ואל תביאנו לא
ליידי מתנת בשור ודם ולא לידיו הלאתם"?

3. מה המשותף ל:

- א. זאב, כלב, חמור ערוד?
- ב. ספר רפואי, נחש הנוחשת, עצמות?

כ"א | מורשת

תקציר מהדף היומי - ברדיո מורשת

לפתח את הבוקר עם תקציר הדף היומי!

פינה המשודרת בכל בוקר בשעה 06:45 ב"כאנ מורשת"

בפינה זו מוגשת بصورة נعימה סקירת הנושאים המרכזיים בדף ורעיונות מהדף,
על-ידי צוות מגידי השיעורים של פורטל הדף היומי:

יוסי
דובי שחזור

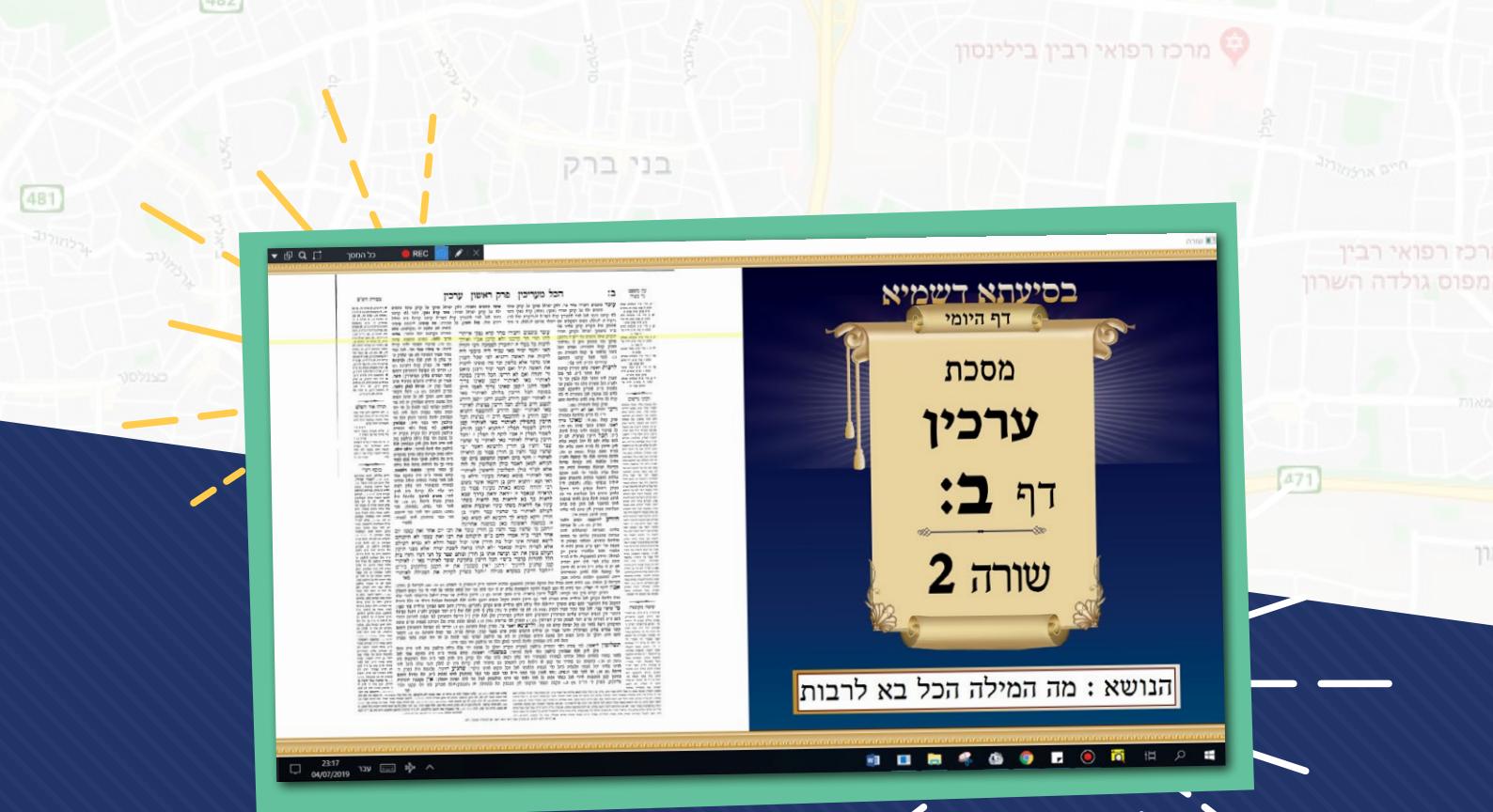
יוסי ה
אהרן פאהן

יוסי זילבר

יוסי ג
ארברהם
גרינבלט

יוסי ג
רב נפתלי
סידמן

יוסי א
רב עזריא
שרם

קָהִילָה לְוָמְדָת

מגיד השיעור:

מקום השיעור:
בית הכנסת אליהו
הנביא, רחוב קאליש 6,
בני ברק.

שעת השיעור:
9:00

מספר משתתפים:
- 20 איש.

סוג המשתתפים:
אנשים העמלים
לפרנסתם ופנסיונרים.
אצל העדות והחוגים.

עמ' 45 - דקנות

אופי השיעור:
לימוד הדף עם דגש
על בירור הנסיבות
במצבות

15 יזונה

לא מוכרים (כמו מושגים שווים במשמעותם זמינים, מנוחות וחולין). המגמה לכך היא להקל על הלומד בהבנה ולהציג ניצול ומן מקסימלי.

לצפייה
בSIMINIAH,
הכוללת
מספריו שורות
וכלי עזר
נוספים
סרקו את הקוד

בית הכנסת אליהו הנביא, בני ברק

גדול ורחב המשמש להודעות
ומבני תפילה והודעות נספות.
אך בשעת השיעור, המשך מתחילה
מראה בכל רגע נתון את המסתה
הגדף הנלמדים, והשורה הנלמדת
צבעה בצבע צחוב, ובנוסף אף
כתבו במסך את מספר השורה כפוי
שנניתן לראות בתמונה המצוירת.
לכן, אצלנו כבר לא שואלים
“אייפה אוחזים”, אלא מוכרים היכן
ששאותיהם

בנוסף, לכל לומד יש גם סימנייה (כמפורט בתמונה) עם מספרים שתוארים לשורות האמורא, וכן כל מי שורצה לדעת איפה אוחזים בכל רגע נתון, מעיף מבט במקסך ורואה את מספר השורה הנלמדת, וכך מוצא אצל בקלהות.

תועלת נספת הקיימת במסך
היא האפשרות להציג תמונות
המחשוה בסוגיות קשות, וכך
ניתן להבין טוב יותר, לדוגמה,
היכן זה גוד הנשה, היכן השיתין
שבהם מנוסכים את היין וכדומה.
במסך זה ניתן אף לזרקין עשרה
ספרטוניים בארים המבאים מושגים

לימוד דף יומי זהו ליום
מיוחד שמאפשר את הלומד
בכל יום עם נושאים
חדשים, הבנות וסודות עמוקות.
בכל הלקן התורה. כיוון שכן,
להسفיק בתוך 45 דקות דף שלם
זהואתגר לא פשוט. אתגר הדורש
ממגיד השיעור הכנה מדויקת מה
לומר ומה לא לומר, ובעיקר איך
לומר.

יש גולן, שהיה גולן קבוצה מהדקות היקרות הללו, וברוך השם בשיעור שלנו הצלחנו להפיטק את מעשי הגולות הללו. מי הוא הגולן? זה שתמיד מאהר לשיעור, או מנמנם לרגע באמצעות השיעור, ואו שואל: "איפה אוחזים עכשווי?", ובעקבות כך נאלצים הלוודים להפיטק לרוגע את הלימוד עד יזרואל ימצא אם במתהו בו אזהרנו

אך בשיעור שלנו אין את
הבעיה הוז. איך זה קרה? - על ידי
תוכנה מיוונית שנבנתה לבקשת
מגיד השיעור שלנו לטעלת
לומדי הדף היומיי, תוכנה שקדאננו
לה "תוכנית שורה". כמו בכתבי
גוףם בריבים. גם אצלנו ישנו מסר